

Çeviri

Çeviri Yayınlanma Tarihi: 28.03.2020

COVID-19 ile Mücadele
Sürecinde Engelli Nüfusa Dönük
Alınması Gereken Tedbirler

BM ENGELLİ HAKLARI ÖZEL
RAPORTÖRÜ C. DEVANDAS
AGUILAR

17.03.2020

Measures for Persons with
Disabilities on Response to
COVID-19

UN SPECIAL RAPPORTEUR ON
THE RIGHTS OF PERSONS WITH
DISABILITIES C. DEVANDAS
AGUILAR

17.03.2020

BM Engelli Hakları Özel Raportörü Catalina Devandas'ın Açıklaması

COVID-19 ile Mücadele Sürecinde Engelli Nüfusa Dönük Alınması Gereken Tedbirler

CENEVRE (17 Mart 2020) – BM Engelli Hakları Özel Raportörü Catalina Devandas; “Covid-19 (Kovid-19) pandemisi sırasında, engelliler yüksek risk grubunda olmalarına rağmen, onları korumak için gerekli rehberlik ve desteği sağlamak adına çok az şey yapılmış durumda,” diyor ve ekliyor:

“Engelliler, kendilerini terk edilmiş hissediyor. Sosyal mesafelenme ve kendi kendini izole etme gibi sınırlayıcı önlemler, yemek, giyinmek ve öz bakım için başka insanların desteğine ihtiyaç duyan kişiler için imkânsız olabilir. Engellilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri açısından bu destekler çok önemli ve devletler kriz boyunca bu desteklerin sürekliliğinin sağlanması için ekstra sosyal koruma tedbirleri almalı.”

Devandas, engellilerin başkalarıyla temasını azaltmak ve kontaminasyon riskini ortadan kaldırmak için makul düzenlemelerin yapılması gerektiğini vurguluyor. Engellilerin gelirlerini güvence altına almak için evden çalışmaları veya ücretli izne ayrılmalarına dönük düzenlemeler yapılması gerektiğini söyleyen Devandas; bu süre zarfında, engelli kişilere destek veren aile üyelerinin ve bakım hizmeti veren diğer kişilerin de makul düzenlemelere ihtiyaç duyabileceğini belirtiyor:

“İlave finansal yardımlara erişim, engelli kişilerin ve ailelerinin daha fazla kırılganlığa veya yoksulluğa düşme riskini azaltmak için hayati önem taşıyor. Çok sayıda engelli, şu an askıya alınmış durumda olan hizmetlere bağlı durumda ve yiyecek, ilaç stoklayabilecek ya da evlere servis hizmetlerinin ekstra maliyetlerini karşılayabilecek maddi imkânlara sahip değil.”

Devandas, özellikle kapalı kurumlarda, psikiyatri kurumlarında ve hapisanelerde bulunan engellilerin durumuna dikkat çekerek; tıbbi nedenlere bağlı olağanüstü hal uygulamalarının yüksek kontaminasyon riski ve dış faktörlerin ihmalî düşünülmesinde, durumlarının endişe verici olduğunu belirtiyor:

“Kısıtlamalar, hukuka uygun olarak şekillendirilmeli ve halk sağlığını korumak için en az müdahaleci yöntemler kullanılmalıdır. Sevdikleriyle iletişimlerini sınırlandırmak, engellileri kapalı kurumlardaki her türlü ihmal veya tacize karşı korunmasız bırakacaktır. Yaşadıkları yapısal ayrımcılık nedeniyle, devletler bu nüfus grubuna karşı daha yüksek bir sorumluluğa sahiptir.”

Devandas, engellilerin hayatta kalmalarının teminat altına alınması gerektiğini vurguladı ve tıbbi kaynakların az olduğu durumlarda, hayat kurtaran önlemler de dahil olmak üzere sağlık hizmetlerine erişirken engellilerin ayrımcılığa uğramaması için devletleri halk sağlığı acil durumlarına özel net protokoller oluşturmaya çağırdı.

“Pandemi ile yüzleşmek için, koronavirüsün nasıl engelleneceği ve kontrol altına alınacağı bilgisinin herkes açısından erişilebilir olması çok kritik. Ulusal sağlık otoritelerinin kamuya

dönük bilgilendirme kampanyaları, işaret dilini, erişilebilir dijital teknolojiyi, altyazıları, geçiş hizmetlerini, metin mesajlarını, kolay okunabilir formatları ve düz dil kullanımını da içerecek şekilde erişilebilir araçlar ve biçimlerde yaygınlaştırılmalıdır.“

Devandas, “Covid-19 ile mücadelenin her aşamasında engelli örgütlerine danışılmalı ve engelli örgütleri mücadelenin her aşamasına dâhil edilmeli,” diyerek sözlerine son verdi.

Devandas’ın çağrısı, lepradan etkilenen kişiler ve onların aile bireylerine yönelik ayrımcılığın ortadan kaldırılması konusunda Özel Raportör olan Alice Cruz ve yaşlıların tüm insan haklarından yararlanması konusunda Bağımsız Uzman olan Rosa Kornfeld-Matte tarafından da desteklendi.